

ΕΡΕΥΝΑ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΙΑ
ΤΟΥ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΥ
ΣΤΟ «ΝΕΟ ΠΑΣΟΚ»

2 χρόνια πολιτικής ηγεμονίας Σημίτη

- Πώς υπερκέρασε τη Βάσω
- Πώς κερδήθηκε η μάχη της Κ.Ο.
- Ποιοι ήταν τα πρόσωπα-κλειδιά
- Το παρασκήνιο του Ωνασείου

Το μέσον μιας πορείας προσφέρεται για έναν εποικοδομητικό απολογισμό, που έχει τα χαρακτηριστικά της αυτοκριτικής (για τα λάθη που έγιναν) αλλά και της χάραξης της νέας στρατηγικής και της επανόρθωσης.

Έτσι και η επαγγελία Σημίτη περί εκσυγχρονισμού, έχοντας ήδη διανύσει δύο χρόνια ζωής (18 Ιανουαρίου 1996) και στενίζοντας άλλη μία διετία μέχρι τις εθνικές εκλογές του 2000, τελεί υπό την κριτική που επιβάλλει το «μέσον της πορείας».

Ο κ. Σημίτης κέρδισε τη μάχη της διαδικασίας εκλογής πρωθυπουργού στην Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΠΑΣΟΚ πριν από δύο χρόνια ακριβώς και εισήλθε με ορμή στο πολιτικό σκηνικό της χώρας. Κερδίζοντας τη μάχη του Συνεδρίου έξι μήνες αργότερα και τις εκλογές του Σεπτεμβρίου του 1996, κατέστησε αδιαμφισβήτητη την πολιτική ηγεμονία του όχι μόνο στο κυβερνών κόμμα, αλλά και στο ευρύτερο πολιτικό στερέωμα.

Επί δύο χρόνια ο Κώστας Σημίτης απήλαυσε μία πολιτική παντοδυναμία που προσμοιάζει μόνο με εκείνη της πρώτης περιόδου της κυβέρνησης Παπανδρέου μετά το 1981.

Ουδέποτε άλλοτε πολιτικός είχε συγκεντρώσει στο πρόσωπό του τις προσδοκίες ενός τόσο μεγάλου τμήματος του ελληνικού λαού, πέραν του εκλογικού σώματος του κόμ-

ΠΩΣ Ο ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΤΕΛΥΣΕ ΤΟ ΠΑΠΑΝΔΡΕΪΚΟ ΟΧΥΡΟ ΤΟΥ ΑΛΕΞΗ ΣΕΙΡΙΟΥ

ματός του, και ουδέποτε υπήρξε πολιτικός ηγέτης που να διαθέτει την ευχέρεια της απουσίας ισχυρού πολιτικού αντιπάλου στην αντιπολίτευση.

Και όχι μόνο αυτό. Ο Κώστας Σημίτης, με την πολιτική οξύτητα που αναμφισβήτως τον διακρίνει, κατόρθωσε να καταστήσει πολιτικό μονόδρομο το όραμα του εκσυγχρονισμού που επαγγέλθηκε, κατόρθωσε να καταστεί ο ίδιος «αναγκαίος» στην πολιτική ζωή της χώρας. Αυτή η μεγάλη δύναμη είναι ταυτοχρόνως και η «αχιλλείος πτέρνα» του Κώστα Σημίτη. Έχοντας συγκεντρώσει τόσο μεγάλες προσδοκίες και με το δεδομένο πως μέχρι σήμερα το όνομά του είναι συνυφασμένο με εκλογικές και εσωκομματικές νίκες, είναι αιχμάλωτος της αναγκαιότητας να επιβεβαιώνει καθημερινά αυτή την ηγεμονία του.

Η «Ε» παρουσιάζει από σήμερα μία έρευνα σε βάθος για το πολιτικό «φαι-

Η ιστορική στιγμή. Ο πτηνένος της ψηφοφορίας στην Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΠΑΣΟΚ Ακης Τσοχατζόπουλος συχαίρει το νικητή Κώστα Σημίτη. Από τον Ιανουάριο του 1996 άρχισε η πολιτική ηγεμονία του σημερινού πρωθυπουργού.

νόμενο» Σημίτη και την επαγγελία του εκσυγχρονισμού που εγκαταβιώνει από διετίας στον πολιτικό βίο της χώρας. Τις προσεχείς ημέρες θα αναδείξουμε τον τρόπο και τις μεθόδους που χρησιμοποίησε ο Κώστας Σημίτης και το εκσυγχρονιστικό μπλοκ στο ΠΑΣΟΚ για να κερδίσει τη μεγάλη μάχη της Κοινοβουλευτικής Ομάδας πριν από δύο χρόνια. Θα αναδείξουμε το ρόλο που έπαιξαν κορυφαία στελέχη του κυβερνώντος κόμματος, που βρέθηκαν είτε στις φιλικές δυνάμεις είτε στο αντίπαλο στρατόπεδο του πρωθυπουργού.

Θα αναζητήσουμε τα οφέλη και τις ζημιές που ανακύπτουν από την εφαρμογή του εκσυγχρονιστικού εγχειρήματος τη διετία που πέρασε και θα ψηλαφήσουμε τις προοπτικές αυτού του εγχειρήματος κατά την επόμενη διετία.

...Ουδέποτε υπήρξε πολιτικός ηγέτης που να διαθέτει την ευχέρεια της απουσίας ισχυρού πολιτικού αντιπάλου στην αντιπολίτευση.

Κυρίως όμως θα προσπαθήσουμε να προσεγγίσουμε τις υπόγειες αλλαγές που συντελούνται ήδη στο ΠΑΣΟΚ και οι οποίες, αφού περάσουν από τα καυδιανά δίκρανα των δημοτικών - νομαρχιακών εκλογών και του κοινοβουλευτικού Συνεδρίου, θα φτάσουν στην αυγή του 21ου αιώνα για να αναδείξουν το «Νέο ΠΑΣΟΚ».

Το μεγάλο ερώτημα που ανακύπτει είναι: Θα σταθεί δυνατό οι δρομολογημένες αυτές αλλαγές να συμβούν χωρίς να αλλοιωθεί η φυσιογνωμία του ΠΑΣΟΚ όπως το γνωρίζουμε σήμερα ή θα περάσουν μέσα από μια διάσπαση και μια μετεξέλιξη;

Στα ρεπορτάζ που ακολουθούν σήμερα αποκαλύπτουμε τη διαδρομή που ακολούθησαν ο Κώστας Σημίτης και οι σύμμαχοί του για να φθάσουν μέχρι την Κοινοβουλευτική Ομάδα, τις συμφωνίες που έγιναν πίσω από το παραβάν και τα πρόσωπα-κλειδιά που με τη δράση τους έβαλαν τέλος στην παπανδρεϊκή περίοδο του κόμματος που κυβερνά τη χώρα επί 13 χρόνια μετά το 1981.

ΓΥΡΙΣΤΕ ΣΕΛΙΔΑ

2
χρόνια
Σημίτης

66

«Κώστα, θεωρώ ότι πρέπει εσύ να βγεις μπροστά. Υπάρχει ρεύμα υπέρ σου στον κόσμο».

99

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

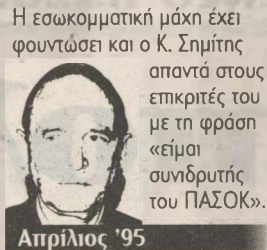
Γ. ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ,
Α. ΜΟΣΧΟΒΑΣ

Οι σταθμοί στην πορεία του Κ. Σημίτη προς την πρωθυπουργία

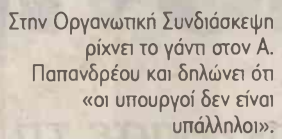
Νοέμβριος '94

Κατό τη διάρκεια «μυστικού δείπνου» συγκροτείται η ομάδα των «4», η πρώτη οργανωμένη κίνηση αναφορικά με τη διαδοχή. Συμμετέχουν οι Κ. Σημίτης, Β. Παπανδρέου, Θ. Πάγκαλος και Π. Αυγερινός.

Απρίλιος '95

Η εσωκομματική μάχη έχει φουντώσει και ο Κ. Σημίτης απαντά στους επικριτές του με τη φράση «είμαι συνιδρυτής του ΠΑΣΟΚ».

Ιούλιος '95

Στην Οργανωτική Συνδιάσκεψη ρίχνει το γάντι στον Α. Παπανδρέου και δηλώνει ότι «οι υπουργοί δεν είναι υπάλληλοι».

Σεπτέμβριος '95

Η τελευταία συνεδρίαση της ΚΕ υπό τον Α. Παπανδρέου. Η Βάσω Παπανδρέου δίνει το περίφημο σημείωμα στον ιδρυτή και ο Κ. Σημίτης διαμαρτύρεται έντονα για την έλλειψη διαλόγου στο κόμμα.

Οκτώβριος '95

Νοέμβριος '95

Η τελική επίθεση πριν από τη μάχη της Κοινοβουλευτικής Ομάδας γίνεται με την προειδοποίησή του ότι δεν θα ανθεχθεί άλλη παράταση για τη διαδοχή. «Όταν λέμε Ιανουάριο εννοούμε Ιανουάριο» δήλωσε χαρακτηριστικά μετά τη συνάντησή του με τον Κ. Σκανδαλιδη.

Ιανουάριος '96

N '94 Δ Ι '95 Φ Μ Α Μ Ι Ι Α Σ Ο Ν Δ Ι '96

Πώς ο Κ. Σημίτης πήρε την πρωτοκαθεδρία από τη Βάσω

Μια άγνωστη και καθοριστική παρέμβαση του Θ. Πάγκαλου ένα μήνα πριν από την κρίσιμη μάχη

Σε μια άγνωστη συνάντηση των «4» -που αποκαλύπτει σήμερα η «Ε»- η οποία, σημειωτέον, διεξήχθη μόλις ένα μήνα πριν από την εκλογή πρωθυπουργού, οι κ.κ. Πάγκαλος, Αυγερινός και Βάσω Παπανδρέου έδωσαν -και τυπικά- το «χρίσμα» του διεκδικητή του πρωθυπουργικού θώκου στον Κώστα Σημίτη.

Ήταν περί τα μέσα Δεκεμβρίου του 1995. Ο τότε πρωθυπουργός και πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ Α. Παπανδρέου έδινε μάχη ζωής στο Ωνάσειο και το -εμφανέστατο πλέον- πρόβλημα ακυβερνησίας της χώρας καθιστούσε επιτακτική την ανάγκη εξεύρεσης άμεσης πολιτικής λύσης. Στην οδό Ακαδημίας 35 στον 5ο όροφο, στο γραφείο συσκέψεων του Κ. Σημίτη, συνεδρίασε η γνωστή ομάδα των «4».

Ο Θεόδωρος Πάγκαλος πήρε το λόγο αγγίζοντας ένα θέμα-ταμπού μέχρι εκείνη τη στιγμή, ποιός δηλαδή θα ηγούνταν της ομάδας στην κούρσα της διαδοχής. «Κώστα, θεωρώ ότι πρέπει εσύ να βγεις μπροστά. Υπάρχει ρεύμα υπέρ σου στον κόσμο» είπε απευθυνόμενος στον Κ. Σημίτη. Αμέσως μετά το λόγο πήρε ο Παρασκευάς Αυγερινός, συνηγορώντας με την άποψη του προλαλήσαντος. «Κώστα, είναι αυτονόητο το γεγονός ότι εσύ πρέπει να είσαι υποψήφιος» είπε χαρακτηριστικά.

Η ομήγυρη στράφηκε τότε προς τη Βάσω Παπανδρέου, η οποία μέχρι εκείνη τη στιγμή δεν είχε μιλήσει. Αναγνωρίζοντας το πρόβλημα που είχε αποκτήσει μέχρι τότε ο Κ. Σημίτης, η οικοδέσποινα του πρώτου γεύματος των «4» κατάλαβε ότι σε εκείνη τη συγκυρία θα έπρεπε να βάλει σε δεύτερη μοίρα τις ηγετικές φιλοδο-

ξίες τις οποίες αναμφίβολα διατηρούσε.

Επρόκειτο για την κορυφαία στιγμή στην ιστορία της ομάδας των «4», τα μέλη της οποίας είχαν συμφωνήσει ότι θα ήταν όλα «ίσοι μεταξύ ίσων» μέχρι η δυναμική των πραγμάτων να «επιβάλει» τον πρώτο.

Στην ουσία βέβαια είχε καταστεί σαφές με βάση τα πολιτικά δεδομένα ότι ο διαγωνισμός θα υφίστατο μεταξύ Κ. Σημίτη και Βάσως Παπανδρέου. Ο Π. Αυγερινός -ο οποίος δεν είχε να χάσει τίποτα από τη συμμετοχή του στην ομάδα των «4», καθώς από την πε-

Το συγκριτικό του πλεονέκτημα έναντι της κ. Παπανδρέου φαίνεται πως ήταν το προφίλ του σοβαρού τεχνοκράτη.

ρίφημη σύγκρουσή του με τον Α. Παπανδρέου από την εποχή του «Πεντελικού» είχε μετατραπεί σε παραδοσιακό αντίπαλο της Εκκλησίας - δεν είχε πλέον τα ανάλογα κοινοβουλευτικά και κομματικά ερείσματα. Ο Θ. Πάγκαλος, από την

άλλη, είχε βγει σοβαρά τραυματισμένος πολιτικά από την ήττα του στις δημοτικές εκλογές του '94.

Ανθετως, η Βάσω Παπανδρέου, στην οποία ανήκε η πρωτοβουλία για τη σύσταση της ομάδας των «4» το Νοέμβριο του '95, προσέβλεπε σε κάτι υψηλότερο από τη θέση της απλής «υπαρχηγού». Είχε δε προσαρμόσει και την τακτική της σε αυτόν το στρατηγικό στόχο. Είναι χαρακτηριστικό, όπως σημειώνει μέλος της σημερινής κυβέρνησης με σημαντικό ρόλο στην επικράτηση του Κ. Σημίτη, ότι «οι "παπανδρείκοι" είχαν υποτιμήσει αρχικά τον Σημίτη. Αντι-

θέτως, θεωρούσαν επικίνδυνη τη Βάσω».

Ο Κ. Σημίτης, από την πλευρά του, είχε από πολύ καιρό καταστήσει σαφές πως επιθυμούσε να διαδεχθεί τον Α. Παπανδρέου. Συγκαταλεγόταν άλλωστε πάντοτε μεταξύ των κυριότερων δελφίνων. Το συγκριτικό του πλεονέκτημα έναντι της κ. Παπανδρέου φαίνεται πως ήταν το προφίλ του σοβαρού τεχνοκράτη, που είχε φιλοτεχνήσει επιμελώς επί σειρά ετών, αλλά και η αξιοποίηση ενός πυρήνα έμπιστων στελεχών, που ανέλαβαν τη διεύθυνση στο κόμμα και την Κ.Ο. του ΠΑΣΟΚ.

Η ΠΟΡΕΙΑ

ΑΠΟ ΤΗΝ «ΤΡΟΪΚΑ» ΣΤΗΝ ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΚΑΤΑ ΑΝΔΡΕΑ Δέκα χρόνια καλλιεργούσε το ηγετικό «προφίλ» του

Μόνο ως τυχαίο γεγονός δεν μπορεί να θεωρηθεί η ανάδειξη του Κ. Σημίτη ως πρώτου μεταξύ των υπολοίπων που συνιστούσαν την ομάδα των «4». Και τούτο διότι η μακρά εσωκομματική του πορεία σε ένα κόμμα του οποίου -κατά τη δική του έκφραση- υπήρξε «συνιδρυτής» καταδεικνύει πως επί χρόνια φιλοτεχνούσε το ηγετικό προφίλ του ανθρώπου που θα μπορούσε -σε περίπτωση διαδοχής- να αποτελέσει πόλο συσπείρωσης.

Οι προσπάθειες αυτές εντάθηκαν αμέσως μετά τη νικηφόρα για το ΠΑΣΟΚ εκλογική αναμέτρηση του 1993, η οποία σηματοδοτούσε και μια προσωπική δικαίωση του Α. Παπανδρέου μετά το Ειδικό Δικαι-

στήριο. Κοινή πεποίθηση της άτυπης «τρόικας» που είχε δημιουργηθεί πριν από εκείνες τις εκλογές από τους Γ. Γεννηματά, Κ. Σημίτη και Κ. Λαλιώτη ήταν ότι έπρεπε να γίνουν κινήσεις που στόχο θα είχαν την ομαλή μετάβαση σε μια διάδοχη κατάσταση, χωρίς πολιτικό «τσαλάκωμα» του Α. Παπανδρέου. Η ασθένεια του Γ. Γεννηματά, που τον οδήγησε στο μοιραίο, κατάργησε ουσιαστικά το άτυπο εκείνο τριαδικό σχήμα. Ομως οι κ.κ. Σημίτης και Λαλιώτης δεν διέκοψαν ποτέ τις γέφυρες επικοινωνίας. Αλλωστε, το «θείο βρέ-

φος» ήταν ο πέμπτος προσκεκλημένος συνδαιτυμόνας στο σπίτι της Β. Παπανδρέου, ακύρωσε όμως τη συμμετοχή του την τελευταία στιγμή.

Είχε «πετάξει το γάντι» στον Α. Παπανδρέου εκστομίζοντας το περίφημο «Οι υπουργοί δεν είναι υπάλληλοι».

ριστερί τον Ιούλιο του ίδιου έτους, όπου είχε «πετάξει το γάντι» στον Α. Παπανδρέου εκστομίζοντας το

προνομιακό συνομιλητές του κ. Σημίτη εκείνο το διάστημα ήταν οι Θ. Πάγκαλος, Π. Αυγερινός και αργότερα, περί τις αρχές του καλοκαιριού του 1995, η Βάσω Παπανδρέου. Ο Κ. Σημίτης κατέγραψε το προσωπικό ιδεολογικό του στίγμα στη συνδιάσκεψη του ΠΑΣΟΚ στο Πε-

ριφέρη «Οι υπουργοί δεν είναι υπάλληλοι». Είχε ετοιμαστεί ένα 10σέλιδο κείμενο με τίτλο «Να τολμήσουμε την Αναγέννηση του ΠΑΣΟΚ», συντάκτης του οποίου ήταν ο Γ. Πανταγιάς. Ο Κ. Σημίτης πρόσθεσε κάποιες «πινελιές» και έφερε το κείμενο στους «4», οι οποίοι και «προσυπέγραψαν» το περιεχόμενό του, το οποίο όμως αποσύρθηκε υπό το φόβο ότι θα εθεωρείτο «φραξιονιστικό».

Το ίδιο έτος σε εκδήλωση του ΟΠΕΚ-τον οποίο είχε ιδρύσει ο ίδιος από το '91- είχε εκφωνήσει επίσης μια ομιλία για τη Δημοκρατία και το σοσιαλισμό στην Ευρώπη, η οποία θεωρήθηκε ως προσωπικό του μανιφέστο.

Σημαντική στιγμή στην πορεία αυ-